

Martna Valla Arengukava

2004 – 2014

Martna valla arengukava

2004

Arengukava sisukord

Arengukava koostamise metoodika	3	
Omavalitsuse arenguvision ja valdkondade eesmärgid	4	
Martna visioon	4	
Looduskeskkond	5	
Majanduskeskkond		5
Elu- ja sotsiaalkeskkond	6	
Tehiskeskkond		
Valdkondade iseloomustus ja omavahelised mõjud	7	
Looduskeskkond	7	
Majanduskeskkond		9
Elu- ja sotsiaalkeskkond	10	
Tehiskeskkond	12	
Omavalitsuse tugevused ja nõrkused ning muutusvajadus ja ohud		14
Looduskeskkond	14	
Majanduskeskkond		15
Elu- ja sotsiaalkeskkond	16	
<i>Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid</i>		16
<i>Haridus ja noorsootöö</i>		17
<i>Kultuur, sport ja vaba aeg</i>		18
Tehiskeskkond	19	
Martna valla arengusuunad	22	
Valitud arengusuundade realiseerimise kava	23	
Looduskeskkond	23	
Majanduskeskkond		24
Elu- ja sotsiaalkeskkond	25	
<i>Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid</i>		25
<i>Haridus ja noorsootöö</i>		26
<i>Kultuur, sport ja vaba aeg</i>		27
Tehiskeskkond	28	
Arenguskava rakendus	30	

Martna valla arengukava

Lisad:

Lisa I- Ülevaade Martna vallast 15 lk.

Lisa II- Realisatsiooniplaan 7 lk.

Arengukava koostamise metoodika

Käesolev arengukava on koostatud Martna vallale aastateks 2004 – 2014. Arengukava koostamise eesmärgiks oli põhiliste arengusuundade valimine ja nende põhjal realisatsiooniplaani koostamine.

Arengukavas kirjeldatud valdkondade valiku puhul lähtuti teemadest, mis on olulised valla, kui terviku juhtimiseks ja arendamiseks. Nendeks valdkondadeks olid:

Looduskeskkond

Majanduskeskkond

Elu- ja sotsiaalkeskkond

Tehiskeskkond

Arengukava koostamisel lähtuti kahest tasandist, mille abil oli kerge määratleda valla põhilisi arengusuundasid. Esiteks hetkeolukorra iseloomustus ja analüüs ning teiseks visioon ja arengueesmärgid. Nende tasandite vahele jääb muutusvajadus ehk tegevused, mida on vaja teha, et jõuda soovitud olukorrani. Muutusvajaduste analüüside tulemusena sündisid põhilised arendussuunad erinevatele valdkondadele.

Arendussuundade ja muutusvajaduste põhjal on koostatud realisatsiooniplaan, kus on täpselt määratletud tegevused, mis on vaja sooritada, palju kulub selleks ressursse ning kes vastutavad. See loob selge ja mõõdetava plaani valla arendamiseks ning vajalikud ressursside jaotuse.

Omavalitsuse arenguvisioon ja valdkondade eesmärgid

Martna valla visioon

Martna valla visioon on kirjeldatud järgmiste parameetrite abil:

Soovitud ja tõenäoline olukord

- Põhihariduse kättesaadavuse säilimine
- Turismiteenused (loodusturism)
- Hajaasustus
- Ettevõtluse arendamine – koostöövõrk
- Põllumajanduse piirkond
- Eesti keskmine elatustase
- Koostöö naaberomavalitsustega

Soovitud ja mittetõenäoline olukord

- Infrastruktuuri parandamine
- Internetiühenduse tagamine kogu valla piires
- Teenuste hulga ja kvaliteedi parandamine
- Elanike arvu kasvamine vallas

Mittesoovitud ja tõenäoline olukord

- Omavalitsuse kadumine
- Sotsiaal- ja tervishoiu teenuste kadumine
- Elatustaseme langus
- Elanikkonna vähenemine ja vananemine
- Kaitsealade laienemine
- Riigi toetuste vähenemine

Mittesoovitud ja mittetõenäoline olukord

- Mere- ja metsareostus
- Metsatulekahju oht
- Loodust kahjustav tööstus
- Üleasustus

Martna valla arengukava

Lähtuvalt valla üldisest visioonist on erinevad eesmärgid püstitatud ka valdkondadele.

Looduskeskkond

- Säilitada puhas ja majanduslikult ekspuuteeritav loodus
- Põllumaade ja karjamaade säilimine
- Looduslike mitte kasutatavate heinamaade metsastamine
- Pärändkoosluste säilitamine
- Koostöö looduskaitse alade spetsialistidega
- Loodusturismi arendamine
- Põhjavee kaitsmine Kasari jõe piirkonnas

Majanduskeskkond

- Turismivõrgustiku loomine
- Koostöö naabervaldadega
- Arendada looduskeskkonda säilitavat väikeettevõtlust
- Rannakarjamaade kasutusele võtmine
- EL struktuurifondidele projektide koostamise toetamine
- Tööjõu kvaliteedi tõstmine ümberõppe kaudu
- Väike ettevõtluse ja kohaliku toote arendamine külades
- Turismi- ja loodusobjektide ning ajaloomälestiste korrastamine ja tähistamine
- Matkaradade , laagriplatside rajamine
- Majandusalaste välissuhete arendamine
- Ettevõtete vahelise koostöö arendamine (kobarettevõtlus)

Elu- ja sotsiaalkeskkond

Martna valla arengukava

- Haridusvõrgu säilitamine
- Koostöö naaber omavalitsuste asutustega ja riiklike institutsioonidega
- Preventsiooni suurendamine sotsiaal- ja noorsootöö alal
- Avahoolduse säilitamine
- Teenuste laienemisele eelduste loomine
- Kultuuri ja spordi tegijate toetamine
- Külaelu aktiveerimise toetamine
- Kogu valda ühendav üritused
- Säilitada hajaasustus Kasari jõe piirkonnas
- Puudega inimeste ja riskigruppide töövalmiduse tõstmine
- Maakodude omanike ja suvitajate kaasamine külade arengusse
- Vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamine
- Turvaline elukeskkond (naabrivalve)
- Säilitada keskustena Martna ja Rõude

Tehiskeskond

- Soojusmajandus kaasajastamine
- Teede kvaliteedi parandamine
- Interneti püsiühenduse tagamine üle valla
- Looduse ja turismiobjektide tähistamine
- Loodussõbralike liikumisvõimaluste parandamine
- Ühise veevärgi ja kanalisatsiooni kaasajastamine
- Hariduse ja haldusega seotud asutuste kaasajastamine
- Kultuuri ja spordi rajatiste loomine ja arendamine

Valdkondade iseloomustus ja omavahelised mõjud

Martna valla iseloomustamisel on lähtunud neljast erinevast keskkonnast, kus on välja toodud põhilised märksõnad, mis iseloomustavad Martna valda kõige paremini. Lisaks on toodud seosed teiste valdkondadega, kuidas mõjutab kirjeldatud valdkond teisi.

Looduskeskkond

- Matsalu ja Marimetsa looduskaitsealad
- Mets (32% - 8558 ha)
- Lehtpuumets (Hall-lepp)
- Põllumaad (22,9 % - 6189,8 ha)
- Looduslikud rohumaad (16,1% - 4350 ha)
- Mahe hein
- Kasari jõgi
- Kasari jõe alamvesikond
- Kevadised üleujutused
- Must-toonekurg
- Linnurände teekond
- Natura 2000 alad
- Nõrgalt kaitstud põhjavesi Kasari piirkonnas
- Liiv, lubjakivi, savi
- Metsloomad
- Pilliroog

Mõjud teistele valdkondadele

Majanduskeskkond

Positiivsed mõjud

- Põllumajanduslik tootmine (loomakasvatus, heinakasvatus, vili)
- Metsakasvatus (küttepuud)
- Eeldused loodusturismi arenemiseks
- Loodusvaatlus
- Looduskeskkonna säilitamine tagab töökohad

Negatiivsed mõjud

- Koprad tekitavad üleujutusi põllul ja metsas
- Looduskaitse alad piiravad intensiivset majandustegevust (ranged eeskirjad)
- Logistilised keskused kaugel

Elu-ja sotsiaalkeskkond

Positiivsed mõjud

- Looduskeskne elukeskkond
- Loodushariduse pakkumise võimalused

Negatiivsed mõjud

- Hajaasustusest tulenevad pikad vahemaad
- Suuremad kulutused teenuste kättesaadavuse tagamisel

Tehniline keskkond

Positiivsed mõjud

- Taastuvenergia kasutamine (tuulepark, lepp, pilliroog)
- Võimaldab teha teaduslike uuringuid
- Radarid
- Krossirada, jalgratta rajad

Negatiivsed mõjud

- Jäätmekäitluse korraldus

Martna valla arengukava

- Suuremad kulutused hooldusele ja parandamisele/loomisel
- Looduskaitse aladel erinõuded

Majanduskeskkond

- Tegutsevad põllumajandus(mahe)- ja loomakasvatuseettevõtted
- Loomakasvatussaaduste töötlemine
- Remondi töökojad
- Puidutöötlemisettevõtted
- Metsamajandus
- Väikeettevõtlus (turism, teatritalu, pood, baar jne.)

Mõjud teistele valdkondadele

Looduskeskkond

Positiivsed mõjud

- Mahepõllumajandus
- Keskkonnasõbralik tootmine
- Niitude korrashoid
- Põllumaade ja metsa sihtotstarbeline kasutamine

Negatiivsed mõjud

- Kõrge põhjavee kahjustuse oht
- Looduskeskkonna kahjustuse oht
- Väetiste ja mürkide kasutamisega seotud oht

Elu-ja sotsiaalkeskkond

Positiivsed mõjud

Martna valla arengukava

- Töökohad
- Väheneb sotsiaaltöö koormus
- Miljööväärtus kasvab
- Haridussüsteemi säilimine
- Kaugtöö võimalused

Negatiivsed mõjud

Töökohad väljuvad valla piiridest

Tehniline keskkond

Positiivsed mõjud

- Koostööpartnerid tehnilise keskkonna arendamisel
- Teedevõrgu korrashoid ja arendamine

Negatiivsed mõjud

- Intensiivne teede kasutamine
- Suuremad kulutused jäätmekäitlusele

Elu- ja sotsiaalkeskkond

- Külad (33)
- Martna Lasteaed
- Rõude algkool – lasteaed
- Martna Põhikool
- Kaks raamatukogu (Martna, Rõude)
- Postkontorid (Martna, Rõude)
- Turvaline elukeskkond (naabrivalve)
- Hea koostöö teiste haridusasutustega
- Huvitegevuse ja spordi toetamine
- Arenev küla ja seltside tegevus
- Tegutsev spordiklubi
- Tegutsev Teatritalu

Martna valla arengukava

- Valda läbib eurovelo
- Interneti püsiühendus, avalikud internetipunktid
- Perearst, apteek, arenenud avahoolekanne
- Tegutsevad huvikeskused:
 - Kaks noortekeskust (Martna,Rõude)
 - Eakate päevakeskus Martnas
- Usuihingud, kogudused

Mõjud teistele valdkondadele

Looduskeskkond

Positiivsed mõjud

- Hajaasustus, looduskeskne elu- ja töökeskkond
- Looduse säästmise põhimõtted haridussüsteemist

Negatiivsed mõjud

- Keskkonna koormus
- Jäätmekäitlus kulud kasvavad, inimeste vähene teadlikus
- Loodusliku pindala vähenemine

Majanduskeskkond

Positiivsed mõjud

- Pakub tööjõudu, sotsiaalselt tuge
- Täiendkoolitus ja ümberõpe

Negatiivsed mõjud

- Vananev ja vähenev elukeskkond
- Mittesobiva kvalifikatsiooniga tööjõud
- Noorte äravool
- Hajaasustus tõstab logistilisi kulusid
- Tööjõudu ekspuateeritakse teistes omavalitsustes

Tehniline keskkond

Positiivsed mõjud

- Valla hoonete maksimaalne ekspuateerimine

Negatiivsed mõjud

- Biopuhastite vähene kasutamine

Tehiskeskond

- Koolimajad
- Lasteaiad
- Remonditöökojad
- Raamatukogud
- Tööstushooned
- Õpilasliin
- Laudad, kaar- ja viilhallid
- Teedevõrk
- Interneti püsiühendus
- Biopuhastid
- Ühisveevärk ja –kanalisatsioon Martnas, Rõudes, Kasaris, Kirnas
- Elektrivõrk
- Päevakeskused
- Noortekeskused
- Radar
- Katlamajad
- Vallamaja
- Tänavavalgustus
- Spordiväljakud , köierada
- Staadionid
- Sillad, truubid
- Mõisad, pargid
- Linnuvaatlustorn
- Infotahvlid, viidad
- Veeseire jaam

Mõjud teistele valdkondadele

Looduskeskkond

Positiivsed mõjud

- Säilitab loodust

Negatiivsed mõjud

- Vähendab loodusliku pinda

Majanduskeskkond

Positiivsed mõjud

- Aktiviseerib ettevõtlust

Negatiivsed mõjud

- Halb juurdepääs objektidele ja infole
- Suured logistilised sõlmed asuvad kaugel

Elu-ja sotsiaalkeskkond

Positiivsed mõjud

- Elukeskkonna kvaliteedi parandamine
- Jätkusuutlikkuse tagamine

Negatiivsed mõjud

- Halb juurdepääs teenustele ja infole

Omavalitsuse tugevused, nõrkused, ohud ja muutusvajadus

Järgnevates osades on analüüsitud valdkondade kaupa Martna valla tugevusi, nõrkuseid ning võimalikke ohte. Eelpool toodud parameetrite alusel on välja toodud põhilised muutusvajadused, mis tagaksid vallale jätkusuutliku arengu.

Looduskeskkond

TUGEVUSED

- Looduskaitsealad (Matsalu ja Marimetsa)
- Suured ja tasased põllumaad ja rohumaad
- Pehme kliima
- Looduslikud ressursid (pilliroog, lepp, luha hein)
- Looduskeskne elukeskkond
- Linnurände piirkond
- Loodusturismi võimalused
- Loodushariduse arendamise võimalused
- Tuuleenergia kasutamise võimalused
- Kasari jõgi

NÕRKUSED

- Ebasoodne põllumajandus piirkond
- Lagle kahjustused viljakasvatusele
- Kopra kahjustused
- Kevadised üleujutused

OHUD

- Kaitsealade piirangud karmistuvad
- Looduskaitse alade piirid laienevad
- Range kaitse all olevate liikide levimine
- Põhjavee reostus
- Kasari jõe ääre tiheasustamine

MUUTUSVAJADUSED

- Metsa korrastamise ja taastamise toetamine (metsakorralduse kava)
- Kasutamata heinamaade metsastamise nõustamine
- Turismikontseptsioon
- Looduslikud liikumisvõimalused (Kasari jõel ja looduses)
- Jäätmekäitluskava
- Koostöö jahindusseltsidega
- Informatsiooni jagamine kaitsealadel tegutsemiseks

Majanduskeskkond

TUGEVUSED

- Viljakasvatus
- Loomakasvatus (sead ja veised)
- Piimatootmine
- Matsalu turismi tõmbekeskus
- Mahe- ja keskkonnasõbralik tootmine
- Turismitalud
- Metsakasvatus
- Puidutöötlemine

NÕRKUSED

- Oskustöölise puudus
- Loodusturismi potentsiaali ei kasutata piisavalt
- Harrastusturismi tootepakettide puudumine
- Majutuspindade võimaluste kasutamise vähesus
- Koolisööklate vähene kasutamine
- Teenuste vähesus
- Logistiliselt halb asukoht, tõmbekeskused kaugel

Martna valla arengukava

- Põllumajanduslikud kulud on suuremad keskmisest

OHUD

- Organiseerimata turismivood kasvavad
- Jäätmekäitlusnormide mitte täitmine
- Looduskaitse alased piirangud metsatööstuses

MUUTUSVAJADUSED

- Turismikontseptsioon
- Põllumajandusliku informatsiooni vahendamine
- Täiend- ja ümberõppe organiseerimine
- Koostöö naaber- ja sõprusvaldadega
- Majandustegevust soosivate infrastruktuuri loomine / kaasajastamine
- Projektide koostamise toetamine
- Valla teenustebaasi laiendamine
- Üldplaneeringu vajadus
- Loodus- ja turismiobjektide tähistamine
- Toitlustusega ja kauplemisega seotud ettevõtete tekkimise soodustamine
- Vanade tootmispindade taaskasutamine
- Esilolek rahvusvahelistes investeerimis- ja koostöö andmebaasides
- Ettevõtluse stardiabi
- Asendustööliste vahendamine
- Tööpraktika toetamine
- Rannakarjamaade kasutusele võtmine
- Väike ettevõtluse ja kohaliku toote arendamine külades
- Töökohtade loomise toetamine

Elu- ja sotsiaalkeskond

Martna valla arengukava

Elu ja sotsiaalkeskond on kõige rohkem ressursse võttev valdkond ning seetõttu on jagatud see erinevateks osadeks, et kirjeldada täpsemalt erinevate osade hetkeolukorda ning määratleda muutusvajadused.

Sotsiaalhoolekanne, tervishoid ja elukeskkond

TUGEVUSED

- Perearst
- Apteek
- Avahoolekanne
- Koostöö teiste hoolekande asutustega
- Loodukeskne elukeskkond
- Turvaline elukeskkond
- Koolitatud sotsiaaltöötajad

NÕRKUSED

- Sotsiaalpindade puudumine
- Elukeskkond kaugel töökohtadest / tõmbekeskustest
- Eriarstide teenused kaugel

OHUD

- Administratiivsed muutused sotsiaal- ja tervishoiuteenuste tagamisel
- Kohaliku perearsti kadumine
- Apteegi kadumine
- Ettevõtluse kaugenemine vähendab elanike arvu
- Sotsiaalabi vajajate arvu suurenemine

MUUTUSVAJADUSED

- Külade ja talude tähistamine
- Arstiteenuste tingimuste parandamine
- Puuetega inimestele teenuste pakkumine
- Sotsiaalpindade loomine
- Koostöö teiste omavalitsustega sotsiaal- ja tervishoiu valdkondades
- Elanikkonna juurdekasv
- Uute elupiirkondade loomine

Martna valla arengukava

- Ennetustöö suurendamine sotsiaaltöö alal
- Maakodude omanike ja suvitajate kaasamine külade arengusse
- Vähe kindlustatud ja paljulapseliste perede toetamine

Haridus ja noorsootöö

TUGEVUSED

- Noortekeskused (Rõude, Martna)
- Pidev noorsootöö toetamine
- Päevakeskused
- Jätkusuutlik koolivõrk kuni põhihariduseni
- Erinevad huviringid
- Üldharivad loengud
- Arenev pedagoogide kaader
- Interneti laialdasem kasutamine õppetöös

NÕRKUSED

- Hariduskulude suurenemine
- Laste suvise aja organiseerimine
- Noorte juhendajate vähesus
- Noortekeskuste vähesus

OHUD

- Liitklasside arvu suurenemine
- Administratiivsed muutused hariduse tagamisel
- Noorte ja laste arvu vähenemine vallas

MUUTUSVAJADUSED

- Noorsootöö arengukava koostamine
- Noortekeskuste laiendamine
- Noorte tegevuse toetamine (sisemised projektid)

Martna valla arengukava

- Huviringide tegevusvaldkondade laiendamine
- Noorte isetegevusele väljundite leidmine
- Hariduse arengukava kaasajastamine
- Noorte juhendajate motiveerimine
- Laste suvise vabaaja organiseerimise korraldamine

Kultuur, sport ja vaba aeg

TUGEVUSED

- Tegutsevad päevakeskused
- Raamatukogude võrk
- Teatritalu
- Kultuurikeskus Suure – Lähtru mõisas
- Maadlusring
- Jõusaal
- Spordisaalid koolides
- Internetipunkid
- Seltsitegevuse ja külaelu koostöö aktiivsuse kasv
- Ühisüritused

NÕRKUSD

- Vabas õhus sportimisvõimalused
- Kultuuritöötajate puudus
- Seltside vähesus
- Spordiga tegelevad vaid noored
- Vähesed vabaaja veetmise võimalused

OHUD

- Spordihuvi jätkuv vähenemine

MUUTUSVAJADUSED

- Kultuuritöötajate leidmine
- Spordiinventari kaasajastamine
- Seltside tekkimise toetamine
- Vabaaja võimaluste mitmekesistamine
- Internetipõhise suhtluskeskkonna toetamine
- Koostöö erinevate kultuuriasutuste vahel
- Kõiki vallaelanike kokkukutsuv üritus
- Internetipunktide arvu kasvatamine
- Kultuuri ja spordi tegijate toetamine
- Spordi ja kultuuri ürituste organiseerimine

Tehiskeskond

TUGEVUSED

- Juurdepääsu tagamine objektidele
- Martna koolimaja
- Raamatukogud
- Martna päevakeskus
- Biopuhastid Martnas ja Rõudes
- Kanalisatsioonisüsteem Martnas
- Elektrivõrk
- Noortekeskused (Martna, Rõude)
- Rõude ja Martna spordisaal
- Kooli bussiliin

NÕRKUSED

- Olemasolevate ettevõtluseks sobivate pindade mitte kasutamine
- Kaardistamata/ hindamata vaba infrastruktuur
- Staadioni ja spordiväljakute tehniline olukord ja vähesus
- Martna lasteaia kehv tehniline olukord
- Ühisveevärk

Martna valla arengukava

- Vallamaja
- Katlamajade renoveerimine
- Tänavavalgustus
- Mänguväljakute puudumine
- Turismi ja vabaaja rajatiste vähesus
- Ühistranspordi katvus ja intensiivsus

OHUD

- Ebaõnnestumine finantsprojektides
- Jäätmekäitluse normide mittetäitmine
- Kooli bussiliini kadumine
- Riiklike finantseerimiste vähenemine

MUUTUSVAJADUSED

- Kasari biopuhasti ümberhäälestamine
- Martna Lasteaia hoone kaasajastamine
- Katlamajade renoveerimine
- Ühisveevärgi renoveerimine
- Internetipunktide tehnilise taseme tõstmine
- Interneti jaotusvõrgu laiendamine
- Turismi ja vabaaja rajatiste loomine
- Tänavavalgustuse arendamine
- Vallamaja kaasajastamine
- Olemasolevate ettevõtluseks sobivate pindade taaskasutusele võtmine
- Seltsimajade korrastamisprojektide toetamine
- Jäätmekäitluse kava koostamine
- Teehoolduskava koostamine
- Ühistranspordi arendamine
- Teede kvaliteedi tõstmine
- Kaasaegsete ja täiuslike tootmispiirkondade loomine
- Üldplaneering
- Uute elamupiirkondade loomine

Martna valla arengukava

- Juurdepääsu võimaluste koordineerimine
- Vaba infrastruktuuri objektide kaardistamine/hindamine
- Vabas õhus sportimisvõimaluste parandamine
- Veevõtu kohad

Martna valla arengusuunad

Martna valla põhilised arengusuunad erinevates valdkondades on järgmised:

- **Loodussõbraliku elukeskkonna säilitamine ja parendamine**
- **Loodusturismi teenuste arendamine**
- **Ettevõtluse arengu tagamine**
- **Turvalise sotsiaalkeskonna arendamine**
- **Kohaliku haridussüsteemi säilitamine ja arendamine**
- **Laste-ja noortekeskuste tegevuse arendamine**
- **Mitmekesise küla ja seltsielu loomine**
- **Haridussüsteemiga seotud infrastruktuuri kaasajastamine**
- **Valla elu- ja ettevõtluskeskkonna väärtuste tõstmine läbi tehiskeskonna arenduste.**

Valitud arengusuundade realiseerimise kava

Arengusuunad tulenevad erinevate valdkondade muutusvajaduste sünteesist, mida on täpsustatud konkreetsemate ja mõõdetavate tegevustega. Järgnevalt on toodud arengusuunad ja nende realiseerimiseks tehtavad tegevused.

Looduskeskkond

Loodussõbraliku elukeskkonna säilitamine ja parendamine

Arengusuundadest tulenevad muutusvajadused:

- 1 Metsa korrastamise ja taastamise toetamine (metsakorralduse kava)
 - 1.1 Metsa korralduse nimekirjade koostamine ja nõustamine
- 2 Kasutamata heinamaade metsastamise nõustamine
 - 2.1 Teenuse tasustamissüsteemi välja töötamine
- 3 Üldplaneeringu tegemine
 - 3.1 Eritingimuste väljatöötamine põhjavee kaitsmiseks Kasari jõe piirkonnas
 - 3.2 Tuuleenergia
 - 3.3 Reguleeritakse asustuse tihedus
 - 3.4 Juurdepääsu võimaluste koordineerimine
- 4 Turismikontseptsioon
 - 4.1 Matsalu mõjupiirkonna turismi- ja puhkemajanduse arengukava koostamine
 - 4.2 Loodusalased koostööprojektid spetsialistidega ja naaber omavalitsustega
- 5 Looduslikud liikumisvõimalused (Kasari jõel ja looduses)
- 6 Jäätmekäitluskava
 - 6.1 Töö alustamine
- 7 Koostöö jahindusseltsidega
- 8 Informatsiooni jagamine kaitsealadel tegutsemiseks

Majanduskeskkond

Loodusturismi teenuste arendamine

Ettevõtluse arengu tagamine

Arengusuundadest tulenevad muutusvajadused:

- 1 Turismikontseptsioon
 - 1.1 Koostöövõrgu loomine erinevate tegijate vahel
- 2 Põllumajandusliku informatsiooni vahendamine
 - 2.1 Teenuse tasustamissüsteemi välja töötamine
- 3 Täiend- ja ümberõppe organiseerimine
 - 3.1 Vajaduse selgitamine
 - 3.2 koostööpartnerite otsimine
- 4 Koostöö naaber- ja sõprusvaldadega
- 5 Majandustegevust soosivate infrastruktuuri loomine / kaasajastamine
 - 5.1 Vajaduse selgitamine
 - 5.2 Laiküla truubi ehitus
 - 5.3 Kirna tee ja silla renoveerimine
- 6 Projektide koostamise toetamine
 - 6.1 Teenuse tasustamissüsteemi välja töötamine
- 7 Valla teenustebaasi laiendamine
 - 7.1 Vajaduse selgitamine
 - 7.2 Sobilike pindade kaardistamine ja pakkumine
- 8 Üldplaneeringu vajadus
 - 8.1 Tootmishoonete kaardistamine
- 9 Loodus- ja turismiobjektide tähistamine
 - 9.1 Esimene etapp
- 10 Toitlustusega ja kauplemisega seotud ettevõtete tekkimise soodustamine
- 11 Vanade tootmispindade taaskasutamine
- 12 Esilolek rahvusvahelistes investeerimis- ja koostöö andmebaasides
- 13 Ettevõtluse stardiabi
- 14 Asendustööliste vahendamine

Martna valla arengukava

- 15 Tööpraktika toetamine
- 16 Rannakarjamaade kasutusele võtmine
- 17 Väike ettevõtluse ja kohaliku toote arendamine külades
- 18 Töökohtade loomise toetamine
- 18.1 Toetussüsteemi välja töötamine

Elu- ja sotsiaalkeskond

Sotsiaalhoolekanne, tervishoid ja elukeskkond

Turvalise sotsiaalkeskonna arendamine

Arengusuundadest tulenevad muutusvajadused:

- 1 Külade ja talude tähistamine
- 2 Arstiteenuste tingimuste parandamine
 - 2.1 Keskütte paigaldus
- 3 Puuetega inimestele teenuste pakkumine
 - 3.1 Personal
 - 3.2 Ruumid
 - 3.3 Sisseseade
- 4 Sotsiaalpindade loomine
 - 4.1 Kirna
 - 4.2 Rõude
 - 4.3 Kasari
 - 4.4 Martna
- 5 Koostöö teiste omavalitsustega sotsiaal- ja tervishoiu valdkondades
 - 5.1 VV maksukoormuse vähendamiseks võimaluste otsimine
- 6 Elanikkonna juurdekasv
 - 6.1 Elukeskkonna arendamine
 - 6.1.1 Kontseptsiooni loomine
- 7 Uute elupiirkondade loomine

Martna valla arengukava

- 7.1 Üldplaneering
- 7.2 Detailplaneering
- 7.3 Säilitada hajaasustus Kasari jõe piirkonnas (2,0 ha)
 - 7.3.1 Eritingimuste välja töötamine
- 7.4 Säilitada keskustena Martna ja Rõude
- 8 Ennetustöö suurendamine sotsiaaltöö alal
 - 8.1 Töötute arvu vähendamine
- 9 Maakodude omanike ja suvitajate kaasamine külade arengusse
 - 9.1 Kasari arengukava koostamine
 - 9.2 Laiküla arengukava koostamine
- 10 Vähe kindlustatud ja paljulapseliste perede toetamine

Haridus ja noorsootöö

Kohaliku haridussüsteemi säilitamine ja arendamine

Arengusuundadest tulenevad muutusvajadused:

- 1 Noorsootöö arengukava koostamine
 - 1.1 Töö alustamine
 - 1.2 Ennetustöö suurendamine noorsootöö alal
- 2 Noortekeskuste laiendamine
 - 2.1 Kirna
 - 2.2 Kasari
- 3 Noorte tegevuse toetamine (sisemised projektid)
 - 3.1 Finantsskeemi välja töötamine
- 4 Huviringide tegevusvaldkondade laiendamine
- 5 Noorte isetegevusele väljundite leidmine
- 6 Hariduse arengukava kaasajastamine
 - 6.1 Liitklasside arvu suurenemise piiramine
 - 6.2 Rõude kooli jätkusuutlikkuse hindamine
 - 6.3 Loodusõpetuse süvendamine
 - 6.4 Koostöö Matsalu looduskaitse spetsialistidega

Martna valla arengukava

- 7 Noorte juhendajate motiveerimine
- 8 Laste suvise vabaaja organiseerimise korraldamine
- 8.1 Suvelaagrid

Kultuur sport ja vaba aeg

Laste-ja noortekeskuste tegevuse arendamine Mitmekesise küla ja seltsielu loomine

Arengusuundadest tulenevad muutusvajadused:

- 1 Kultuuritöötajate leidmine
 - 1.1 Üks töötaja vallavalitsusse
- 2 Spordiinventari kaasajastamine
 - 2.1 Vajaduse selgitamine
- 3 Seltside tekkimise toetamine
 - 3.1 Kirna selts
 - 3.2 Ohtla selts
 - 3.3 Kasari selts
 - 3.4 Laiküla selts
- 4 Vabaaja võimaluste mitmekesistamine
 - 4.1 Ühisüritused
- 5 Internetipõhise suhtluskeskkonna toetamine
 - 5.1 Valla kodulehe kaasajastamine
- 6 Koostöö erinevate kultuuriasutuste vahel
 - 6.1 Kultuurivahetus
- 7 Kõiki vallaelanike kokkukutsuv üritus
 - 7.1 Ideede kogumine
- 8 Internetipunktide arvu kasvatamine
- 9 Kultuuri ja spordi tegijate toetamine

Martna valla arengukava

- 10 Spordi ja kultuuri ürituste organiseerimine
 - 10.1 Martna lahtised MV maadluses noortele
 - 10.2 Laste laululaagrid
 - 10.3 Rahvalikud üritused

Tehiskeskkond

Haridusega seotud infrastruktuuri kaasajastamine.

Valla elu- ja ettevõtluskeskkonna väärtuste tõstmine läbi tehiskeskkonna arenduste.

Arengusuundadest tulenevad muutusvajadused:

- 1 Kasari biopuhasti ümberhäälestamine
- 2 Martna Lasteaia hoone kaasajastamine
 - 2.1 Martna Lasteaia hoone kapitaalremont
 - 2.2 Martna Lasteaia keskkütte renoveerimine
- 3 Katlamajade renoveerimine
 - 3.1 Martna Põhikooli katlamaja rekonstrueerimine
 - 3.2 Martna küla katlamaja rekonstrueerimine
 - 3.2 Kirna katlamaja renoveerimine
- 4 Ühisveevärgi renoveerimine
- 5 Internetipunktide tehnilise taseme tõstmine
 - 5.1 Tehnikaga varustamine
 - 5.2 Võrgu laiendamine
 - 5.2.1 Martna lasteaed, raamatukogu ja päevakeskus
 - 5.3 Koostööpartnerite valimine
- 6 Interneti jaotusvõrgu laiendamine
 - 6.1 Võimaluste otsimine ja laiendamine
- 7 Turismi ja vabaaja rajatiste loomine
 - 7.1 Lõkkeplatsid
 - 7.1.1 Martna
 - 7.2 Telkimisväljakud
 - 7.3 Kiigeplatsid
 - 7.4 Supluskoha arendamine
- 8 Tänavavalgustuse arendamine
- 9 Vallamaja kaasajastamine
- 10 Olemasolevate ettevõtluseks sobivate pindade taaskasutusele võtmine

Martna valla arengukava

- 10.1 Objektide hindamine / kaardistamine
- 10.2 Majutuspiirkondade aktiivsem kasutamine
- 10.3 Looma- ja linnukasvatuseks sobivaid hoonete
- 10.4 Teeninduspinnad
- 11 Seltsimajade korrastamisprojektide toetamine
- 12 Jäätmekäitluse kava koostamine
- 13 Teehoolduskava koostamine
- 14 Ühistranspordi arendamine
- 14.1 Kontseptsiooni koostamine
- 15 Teede kvaliteedi tõstmine
- 16 Kaasaegsete ja täiuslike tootmispiirkondade loomine
- 17 Üldplaneering
- 17.1 Kaasaegsete ja täiuslike tootmispiirkondade planeerimine
- 17.2 Uute elamupiirkondade planeerimine
- 18 Uute elamupiirkondade loomine
- 19 Juurdepääsu võimaluste koordineerimine
- 19.1 Teede arvele võtmine ja registrisse kandmine
- 19.2 Teede katastrisse kandmine
- 20 Vaba infrastruktuuri objektide kaardistamine/hindamine
- 21 Vabas õhus sportimisvõimaluste parandamine
- 21.1 Martna staadion
- 21.1.1 Martna staadioni renoveerimise projekti koostamine
- 21.2 Spordiväljakud
- 21.2.1 Laiküla palliplats
- 21.2.2 Kasari
- 21.2.3 Rõude
- 21.2.4 Kirna
- 22 Veevõtu kohad
- 22.1 Martna veevõtu kohtale juurdepääsu tagamine

Arenguskava rakendus

Järgnevalt on toodud mõned soovitusel ja kohustused arengukava käsitlemisest.

Kasutatud on Rivo Noorkõivu väljaannet “Kohaliku omavalitsuse arengukava koostamise soovitusel” Tallinn-Tartu 2002

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus sätestab arengukava läbivaatamise iga aasta 1. oktoobriks, siis peab arengukava koostamise protsessi käivitama piisava ajavaruga, selle pikkus sõltub varasema arengukava kvaliteedist, arengukavandajate protsessijuhtimise asjatundmisest ja rollivõtust, tööde kindlustatusest rahaliste jm ressurssidega. Praktika näitab, et uue arengukava koostamisega on soovitatav alustada hiljemalt märtsis, et enne suvepuhkust jõuda kokkuleppele omavalitsuse arengukava aktualiseerimise ulatuses, suvekuudel teha täpsustusi ning hiljemalt septembriks jõuda konkreetsete lahenditeni. Septembri jooksul toimuks arengukava üldine rahvaarutelu ja menetlemine volikogus, et see hiljemalt sama aasta 1. oktoobriks vastu võtta.

Vallavalitsus peaks koostama kõikide arengukavale saabunud ettepanekute ja arvamuste kohta protokollid. Enne avaliku väljapaneku lõppu tuleks püüda saada kontakti ettepanekuid teinud isikutega, et arutada ettepaneku sisu, leppida kokku arengukavasse paranduste ja täienduste sisseviimise osas. Kohalik omavalitsus teeb pärast avaliku väljapaneku lõppu otsuse ettepanekute arvestamise või mitteamvestamise kohta. Siis selgub ka arengukava väljapaneku tulemuslikkus. Soovitatav on kõiki ettepanekuid esitanuid teavitada omavalitsuse otsusest kirjalikult vastavalt avaliku teabe seadusele.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 lg 6 sätestab: “Arengukava ja selle muutmise eelnõu avalikustatakse enne selle vastuvõtmist volikogus valla või linna põhimääruses sätestatud korras.

Kehtiva kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt on linnal kohustus kehtestada arengukava “vähemalt kolmeks järgneva aastaks või sellest pikemaks perioodiks, kui vallal on pikemaajalisi varalisi kohustusi või neid kavandatakse pikemaks perioodiks.” (KOKS § 37 lg 1) Iga aasta 1. oktoobriks peab volikogu arengukava läbi vaatama ja võtma vajadusel vastu otsuse arengukava muutmise kohta. Siinkohal tasub tähelepanu pöörata vähemalt kolmele praktilisele asjaolule. Arengukava muutmise otsusest peaks teavitama elanikkonda, vajadusel ka naaberomavalitsusi ning maavalitsust. Otsus anda arengukava avalikuks aruteluks tuleks teha vähemalt üks kuu enne selle kehtestamist, seega hiljemalt enne iga aasta 1. septembrit. Tuleks määrata arengukava avaliku väljapaneku koht/kohad (linnaomavalitsus, raamatukogud, teabetoad jms), kestus (algus- ja lõppkuupäev), arengukavaga tutvumisest huvitatud isikute juurdepääs (koht, aeg) ning ettepanekute vastuvõtmise ja tagasiside saamise kord. Siinkohal tasuks mõelda infotehnoloogia rakendamise võimalustele, sest mitme omavalitsuse arengukava on ka Interneti-koduleheküljel kättesaadav. Paljud omavalitsused on ka seda teed läinud ning arengukavast on saanud seetõttu laiapinnaline diskussiooniobjekt. Osa omavalitsusi on arengukava avaldanud kohalikus ajalehes. Üks eksemplar kehtestatud arengukavast võiks olla esitatud ka omavalitsuse asukohajärgsele maavalitsusele. Selle sammuga luuakse eeldused maakonnaplaneeringu aktualiseerimiseks ja vastuolude ärahoidmiseks. Kuivõrd ministriumite huvi kohaliku arengu kavandamise suhtes on senini olnud leige, siis edaspidi tasuks omavalitsusel enam mõelda ka sellele, kuidas arengukava sõnum ministriumitesse jõuaks. Praegu piirdub see paremal juhul vaid keskvalitsusest rahataotlemisel arengukava formaalse äramärgimisega.

Valla- ja linnaeelarve seaduse § 12 järgi “jõustub eelarve eelarveaasta algusest”. See peaks olema sätestatud ka arengukava puhul. Seega arengukava kehtib alates 1. jaanuarist või kuni kohaliku omavalitsuse poolt võetud laenukohustuste kuupäevani, selle puudumisel aga vähemalt kolm aastat. Kehtivuse lõppkuupäev polegi nii oluline kui alguskuupäev, näiteks kui arengukava kehtestatakse detsembris, siis ei saa kehtiv eelarve temaga kooskõlas olla.

Martna valla arengukava

Realisatsiooniplaan